

Samleskinnen

Nr. 4/2009 – Årgang 14

Medlemsblad for Rogaland Elektromontørforening



Tatt under Landstariffkonferansen i Stavanger 26. til 29. oktober.

Dette er noe av det du kan lese om i Samleskinnen:

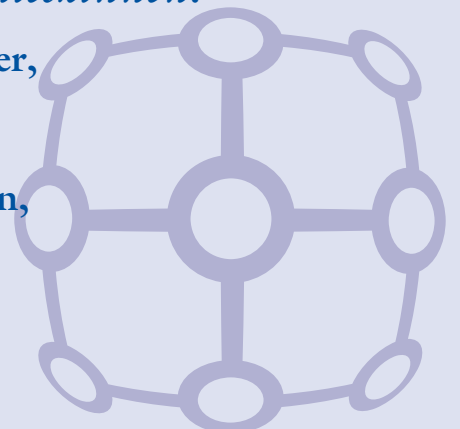
Landstariffkonferansen i Stavanger,

Ungdomskonferanse,

HMS konferanse, Lærlingspalten,

Sosial dumping, Ungdomskurs

og Invitasjon til teknisk kurs



Samleskinnen

Utgitt av:

Rogaland Elektromontørforening

Lagårdsveien 124

4011 Stavanger

Mandag–fredag 08.00–15.30

Hjemmeside: www.rele.no

E-post: firmapost@rele.no

Telefon:

Stavanger 51 84 04 50

Haugesund 52 71 31 38

Faks:

Stavanger 51 84 04 80

Haugesund 52 71 79 98

Leder:

Øvind Wallentinsen 51 84 04 53

Mobil: 908 97 703

E-post: wallentinsen@rele.no

Kontomedarbeider:

Anne Marie Haug Moen 51 84 04 50

E-post: amh.moen@rele.no

Organisasjonssekretær:

John Helge Kallevik

Tlf.: 51 84 04 54

Mobil: 908 97 701

E-post:

jhkallevik@rele.no



Egil Willy Kristensen

Tlf.: 51 84 04 52

Mobil: 908 77 702

E-post:

kristensen@rele.no



Annonse:

Ta kontakt med Stavangerkontoret.

Deadline:

Nr. 1-2010 = 19. mars

Nr. 2-2010 = 11. juni

Nr. 3-2010 = 24. september

Nr. 4-2010 = 26. november

I posten ca. 4 uker etter deadline

Ettertrykk med gjengivelse av kilde tillates.

Redaktør: Kai Christoffersen

Mobil nr.: 930 22 923

E-post: kaichr@losbynett.no

Redaksjonen: Arbeidsutvalget

Opplag: 2.200

Trykk: Kai Hansen, Stavanger

Leder



Jeg vil i denne lederen starte med tariffoppgjøret 2010. Forberedelsene til tariffoppgjøret er godt i gang både i klubber, fagforeninger og forbund. Landstariffkonferansen ble avholdt i Stavanger i slutten av oktober og samlet rett over 100 tillitsvalgte fra hele landet. Konferansen behandla krav til tariffoppgjøret for Landsoverenskomsten for elektrofagene. I tillegg til å se på egne krav ga konferansen sin fulle tilslutning til at forbundet kunne benytte sympatistreik ved etablering av en IKT-overenskomst i NHO-området. Konferansen vedtok en rekke krav og prioriterte likeverdig 3 krav. De prioriterte kravene som ble vedtatt er; Forbedring av innarbeidingsordningene på land og offshore, forsterke § 17 i forhold til innleie inkludert lønnsforhold for de innleide og tilslutt øke satsen i §3A betydelig med å overføre økonomi fra §3E. På alle de prioriterte kravene er det helt nødvendig at vi får forbedringer og spesielt innafor §9 og endring av rotasjonen offshore. Jeg mener den siste tids utvikling for de som går rotasjoner har vært negative og vi må finne noen løsninger som gjør at rotasjonene, som skal avtales mellom klubb og bedrift, etter tariffoppgjøret blir slik innretta at den enkelte får mer tid hjemme med familien. Utviklingen den siste tida har gått motsatt, altså at den enkelte tilbringer mer tid på reis og på anlegg enn i hjemmet. Forsterkning av § 17 er også på sin plass slik at vi i størst mulig grad innretter tariffavtalen på en slik måte det blir vanskeligere å drive med sosial dumping uten at det får noen konsekvenser for de bedriftene som gjør det. Også en økning av satsen på §3A er ett virkemiddel med samme hensikt. Jeg mener at med disse prioriterte kravene så må vi forberede oss på at vi kan komme ut i konflikt til våren. Når det er sagt så skal vi jo forhandle først og deretter en eventuell mekling før konflikt er ett faktum. Det vil være hvilket resultat vi har etter forhandlinger og en eventuell mekling som avgjør om vi må benytte streikevåpenet for å komme i mål. For meg er det viktigst at resultatet løser mesteparten av de problemene vi i dag har på vår tariffavtale og ikke hvilke midler vi må benytte for å få de resultatene. Jeg tror allikevel det er rett å se for seg at tariffoppgjøret 2010 blir tøft og et oppgjør der alle må bidra før vi er i mål. En god start på forberedelsene til tariffoppgjøret vil være å verve alle som ikke er medlemmer i EL & IT til å bli medlemmer. Vi blir sterkere jo flere organiserte vi blir innen overenskomstområdet.

FKE (forskrift om kvalifikasjonskrav for elektrofagfolk)-saken vil nok også prege 2010. Jeg har tidligere omtalt saken og den går ut på at det er et revisjonsarbeid i gang i forhold til FKE-forskriften og registreringsforskriften. Disse 2 forskriftene skal slås sammen til en forskrift, forenkles og tilpasses EU-direktiv.

- Ut fra det vi vet så langt er at vi kan få problemer med at den nye forskriften ikke har klare bestemmelser om at fagarbeideren skal være ansatt i samme bedrift som installatøren.
- Det kan videre bli en forskyvning av fokus fra kvalifikasjoner på individnivå til virksomhets kvalifikasjoner.
- Et tredje område ser ut til å være hvor streng godkjenningen av utdanning fra EU/EØS området skal være, sagt på en annen måte, skal det stilles de samme kravene til de som har EU/EØS utdanning som til de som er utdannet i Norge. Svaret burde vært et klart ja, men det ser det ikke ut til å være.
- Forskriften må omfatte og stille krav til alle som driver i bransjen også bemanningsbyrå. Foreløpig er det lite av den type bestemmelser i det som er fremlagt så langt.
- Et siste element når vi ser på de store linjene er kravet til de arbeiderne som er ansatt hos produsent eller dennes representant i Norge, kan med bedriftsintern opplæring selvstendig utføre reparasjon av elektrisk utstyr. Dette er også ment å gjelde for større apparater, som kan trekke over 100 amper. Selv om det også i dag er noen åpninger i forskriften i forhold til dette mener jeg at vi med revisjonen må stramme dette inn.
- Tilslutt en mindre sak, men som kan ha betydning hvis vi ser litt lengre frem i tid. Navnet på den nye forskriften gjenspeiler så langt at dette er en forskrift for virksomhetene. Her mener jeg at det er viktig for oss at forskriftens navn peker på kvalifikasjonskrav til individet. Uansett så er det kvalifikasjonene til den enkelte som utgjør virksomhetens kvalifikasjoner.

forts. side 3

Innhold

Lederen har ordet	2
Redaktørens hjørne	3
Hvilken åpning hvilken slutt!	4
Oppsummering av Landstariffkonferansen 2009	5– 6
Noen linjer fra en observatør på Landstariffkonferansen	7– 8
Attac arrangerer konferanse om økonomiske alternativer 5. –7. februar 2010 på Håndverkeren i Oslo	8
Konferanse om Helse, Miljø og Sikkerhet	9
Kartell konferanse i Statoil	10
Du er fra Norge når:	10
Halvårsmøte i Rogaland Elektromontørforening	11
Kurs og aktiviteter i 2010	11
Årsmøte i klubbene:	11
Halvårsmøte i Distrikt Rogaland	12– 13
Lærling spalte	13
Intervju med Svein B Kallevik	14 – 15
Inkluderende arbeidsliv – IA avtale	16
Sosial dumping hos Bergen Interkommunale Renholdsverk	17
Informasjon fra Utvalgene	18
Nytt fra studientvalget	19
Ungdomskonferanse i Rogaland	20
Nye forskrifter om ID-kort	20
Sudoku	21
Klubbenes årsmøter	22
Jenter på jobb!	23
Ikke rør sykkelønsordningen!	24
Rogalandskonferansen 2009: Fra ord til handling-	25
Ungdomskurs den 3. og 4. desember	26 – 27
Urovekkende undersøkelse om unge arbeidstakere og HMS opplæring	28
Ny tariffnemnd oppnevnt	28
Etterutdanning i 2009	29
Her er løsningene, Jens	30
Invitasjon til tekniske kurs	31 – 32

Redaktørens hjørne

Håper Samleskinnen fant veien til din postkasse før jul og ikke ble borte i julereklamen. Årets siste medlemsblad er ferdig og nye 32 sider er fylt med tekst og bilder, som redaksjonen håper leserne er fornøyde med.

Rogaland Elektromontørforening går nå inn i sitt 101 år og har ved mange anledninger fått markert sitt jubileumsår, som nå avsluttes nyttårsaften med fyrverkeri. Fagforeningsstyret klarte å holde de kurs og konferanser som var planlagt i jubileumsåret og har hatt god deltakelse på sine aktiviteter. I 2010 er tariffoppgjøret en viktig sak og forventningene er store. Landstariffkonferansen har gjort sitt arbeid og fattet sine vedtak, og har god dekning i Samleskinnen. I tillegg er det informasjon fra utvalgene og HMS saker har selvsagt sin plass i medlemsbladet.

De fleste aktiviteter er dekket i Samleskinnen av små og store saker som vi har hatt deltakelse på, eller som har allmenn interesse. Målet er å holde medlemsbladet til lokale saker og forhold som fagforeningen har et spesielt fokus på. Redaksjonen savner fortsatt bidrag fra klubbene og deres tillitsvalgte om forhold som de vil ha i bladet. Det er greit at de fleste syntes at Samleskinnen er et meget godt medlemsblad, men behov for videreutvikling og fornyelse vil det alltid være.

I 2010 er det jubileum for Samleskinnen som da er i sitt 15. år og kanskje i sin beste alder. Om alle som skal bidra gjør jobben sin, så skal vi få laget fire utgaver også i dette året. Spesielt gode bilder av arbeidssituasjoner er ønskelig å få tilsendt.

Hilsen.
Kai Chr.

**Fagforeningens styrke,
er din sikkerhet!**



forts. fra side 2

Disse seks kulepunktene er i sammen og hver for seg så viktige at vi må sørge for at vi får en forskrift som ivaretar våre synspunkter. Alle som har kontakt med politikere enten på lokalt eller sentralt plan oppfordres til å ta kontakt med de og starte diskusjonen om konsekvensene hvis vi får en svekka forskrift. Det vil være en fordel å ha starta dialogen med politikerne før forskriften kommer på høring. Jeg mener at denne forskriften er så viktig for bransjen og fagarbeiderens fremtid at vi må bruke nødvendige midler for å få forskriften slik vi vil. Vi må derfor forberede oss på politiske streiker hvis det blir nødvendig.

Da gjenstår det for meg i denne lederen å be dere bruke julen godt til å lade batteriene, som dere forstår kan det tøff vår. Jeg ønsker dere en god jul og ett godt nytt år.

Øivind



Rock ved Toxic satte Landstariffkonferansen på plass under åpningen i Stavanger.

Hvilken åpning hvilken slutt!

Landstariffkonferansen, (LTK), 2009 i Stavanger.

Ved Trond Sale, Nestleder Rønning Elektroklubben.

Det ble en forrykende åpning på LTK da det lokale rockebandet "TOXIC" trollbandt salen med hardrock og et inferno av fyrverkeri på hotell Clarion. Geir Ove Bernhoff, på bassgitar lot til å stortrives i gnistregnet. Takk til arrangementskomiteen som også viste oss Lysefjorden med Preikestolen i et fantastisk flott høstvær samt en flott kameratkveld på Natvigs Minde i havnebassenget.

Det er ikke tvil om at vår tariffavtale, LOK, har et stort forbedrings potensial. Dette underbygges med de langt over 400 innsendte forslag til endringer i LOK, fra nær hele landet. Det dette også viser er et forbund med svært aktive klubber, tillitsvalgte, fagforeninger og distrikt, som jobber knallhardt for å bedre medlemmenes lønns og arbeidsvilkår.

LTK sin hovedoppgave er å utarbeide / vedta de kravene vi skal fremme overfor vår motpart, NELFO, i hovedoppgjøret 2010. Men det er en svært lang og kronglete vei å gå, fra et forslag blir kastet frem på et klubbmøte til det ligger som et av hovedkravene i neste hovedoppgjør.

Det er mange fagforeninger og distrikt som har sett utfordringene/problemene et stort gap mellom LOK § 3A lønn og reelt lønnsnivå i bransjen utgjør, ikke minst i forhold til sosial dumping samt offshore lønnen. Jeg er svært godt fornøyd med at kravet om en kraftig økning av LOK § 3A satsen, på bekostning av LOK § 3E avtalene, som i utgangspunktet er et tariffmessig grep, unntatt offshore lønnen, nå ligger som 1 av 3 prioriterte og likestilte krav.

At en samlet LTK prioriterte 3 hovedkrav som ivaretar medlemmene innen installasjonsbransjen, reisemiljøet og offshore samtidig, er bare helt fantastisk! Dette vitner om en raushet og et samhold på tvers av overenskomsten, som en skal svært langt tilbake i tid for å finne maken til!

Det er ingen tvil om at forhandlingsutvalget denne gang har fått 3 krav i fanget som vil kreve



Rocke gruppen Toxic med Geir Ove Bernhoff.

”blod, svette og tårer”, men med 20 000 kampklare medlemmer i ryggen er ikke jeg i tvil om at mye skal skrives om, justeres opp og strammes inn i LOK etter hovedoppgjøret i 2010!

Oppsummering av Landstariffkonferansen 2009

Av Geir Ove Bernhoff

Landstariffkonferansen i Stavanger satt virkelig Rogaland på kartet, både faglig og kulturelt. Dette skyldes ikke minst våre dyktige delegater samt de tillitsvalgte utrettelig jobbing over lengre tid for våre medlemmers kjerne saker.

Som sikkert alle har fått med seg feirer Rogaland Elektromontørforening dette året sitt 100 års jubileum. Av denne grunn greide fagforeningen å ”snike” i køen med å legge årets Landstariffkonferanse til Stavanger. Rogaland Elektromontørforening la av denne grunn inn et ekstra ”smell” i rammen rundt konferansen, noe som falt meget godt i smak hos alle landets delegater. Delegasjonen fra Rogaland fikk også uvanlig god støtte for deres prioriterte saker. Lederen for forhandlingsavdelingen i EL & IT Forbundet, Jan Olav Andersen oppsummerte som Samaranch ”best conference ever”. Dette er noe Rogaland bør være stolt over!

Når vi ser på listen over prioriterte krav falt disse helt på plass i Rogalands Elektromontørforenings ønskeliste. Dette er en god puljeseier før den store finalen som vil stå mellom EL & IT Forbundet og Norsk Teknologi. Det er her de harde slagene vil utspille seg. Våre prioriterte krav er ingen enkel handleliste. Dette er tunge krav som vil kreve både mot og sterkt samhold fra samtlige medlemmer og tillitsvalgte som arbeider under Landsoverenskomsten. Det er viktig at hele organisasjonen, inkludert klubbene forbereder seg til en hard kamp og muligens streik!

For elektrobedrifter som driver med normale landinstallasjoner fra 7 til 15 vil ikke de prioriterte kravene få noen særlige utslag i forhold til kroner og øre i dette oppgjøret. Men dette er allikevel svært viktige krav for hvordan våre lønns og arbeidsvilkår skal utvikle seg i det internasjonale arbeidsmarkedet som nå eksisterer i Norge. Våre tarifferte lønns og arbeidsvilkår er under konstante angrep både når det gjelder arbeidstid, lønn, og ansettelsesforhold. Når vi kan lese at ”løs tilknytning (ikke fast ansettelse) til



Landstariffkonferansen ble holdt på Clarion hotell i Stavanger.

arbeidsmarkedet er den største årsak til fattigdom”, kan vi forstå at lønnskrav alene ikke vil løse de problemer som vi står ovenfor. Det er også et faktum at styrkeforholdene mellom partene i arbeidslivet har større betydning for velstandsutviklingen enn hvem

som tar de politiske beslutningene. Styrken i EL & IT Forbundet er deg og meg. Dette er derfor viktig at vi samler våre krefter og tar denne kampen sammen nå!



Fagforeningen inviterte delegatene på Landstariffkonferansen på tur i Lysefjorden og fikk se Preikestolen i nydelig vær.

Noen linjer fra en observatør på Landstariffkonferansen

Av: Knut Håkon Evju

Når man deltar på slike konferanser, er det alltid knyttet spenning til vedtakene som treffes.

Svarer vedtakene til våre forventninger og prioriteringer som er gjort i forkant, det er jo som alltid gjort grundige forberedelser fra RELE sin side.

Dag 1

Konferansen åpnet spektakulært med fyrverkeri og live musikk fra scenen, deretter ble konferansen konstituert. Innkalling og dagsorden ble godkjent.

To store saker som kom opp første dagen var FKE og EVU. Etter innledningene tegnet mange seg på talerlisten og debatten gikk friskt for seg.

RELE delegasjonen har formøte på morgenen, etter lunsj og etter siste økt på dagen. Dette for å stille mest mulig samkjørt og forberedt til møtene i plenum.

Middag ble servert i hotellets spisesal på kvelden, for øvrig meget god mat.

Dag 2

Alle som ville være med på tur i dag måtte opp tidlig, det var avmarsj for første pulje fra hotellet kl. 07.45 ned til Vågen i Stavanger.

Det var stor spenning blant deltakerne om hvor turen skulle gå. Endelig kom båten vi skulle på tur innover i Lysefjorden for å se Preikestolen fra vannflaten.



Konferansen hadde en fin dag ved Lysefjordsenteret og deltakerne hadde en fin opplevelse.

Vi fikk en kjempefin reise med et fantasisk høstvær som en flott ramme rundt det hele. Dette ble en stor naturopplevelse for en fra flatbygdene på Østlandet.

Dagens møte foregikk på Lysefjord Senteret som vi ankom utpå formiddagen.

Tema i dag var tariffpolitisk debatt og med flere emner som sosial dumping, trakassering av tillitsvalgte, økning av 3A lønn, allmenngjøring av tariffavtalen vår, vikarbyråer og innleie fra vikarbyråer.

Mange og engasjerte innlegg fra delegatene gjorde at debatten ble veldig interessant å følge fra bakerste benk som observatør.

Etter møtet i dag ble vi transportert til Fortidslandsbyen Landa for sosialt samvær med lek og moro. Kvelden ble avsluttet med en utsøkt tre retters med råvarer og kokekunst fra middelalderen.

Dag 3

Denne dagen startet med innledning av arbeids og inkluderingsminister Audun Lysbakken over emnet "etter valget".

Debatten etterpå ble innholdsrik og spennende, ministeren oppsummerte med at han kunne ta med seg mange gode innspill til departementet.

Tett møteprogram videre resten av dagen som ble avsluttet med valg.

Denne dagen bød også på overraskelser, en lokal komiker stilte opp i flere forskjellige skikkelser og høstet stor applaus fra salen.

Kvelden skulle by på en ny båttur, denne gang bare i indre havn for så å bli satt i land på en holme i Byfjorden.

Her ble det servert delikatesser fra havet og med noe attåt.

Kameratkvelden ble avsluttet med en lokal variant av "Beat for beat" som ble kalt "Bede for bede".

Konkurransen mellom fire lag viste et stort engasjement og kunnskapsnivå blant alle lagene.

Kristian Arntsen hadde et godt grep om forsamlingen med sine figurer og historier gjennom hele dagen.

Enda en flott dag i arrangementet

Dag 4

Dagen ble innledet med debatt om elektronisk overvåking av servicebiler med GPS, mange ting i denne saken vil komme til å berøre oss i framtida hvis vi ikke sier stopp snarest.

Mange på talerlisten hadde store bekymringer her og vi fikk høre om firmaer som allerede var på forsøksstadiet i innføringen av dette.

Prioriteringen av forslag som skulle med videre til tariffoppgjøret må sees på som en seier for folk i reisel miljøet på land og offshore.

Etter å ha fulgt denne konferansen i fire dager sitter jeg igjen med et inntrykk av at vi i EL&IT forbundet må være glad for at vi har så mange oppgående mennesker i rekkene våre.

Det var veldig mange gode og saklige debatter, hvor det vises stort samfunnsengasjement og evne til å forbedre hverdagen til våre medlemmer

Alt i alt ble det fire lærerike dager i Stavanger i en flott regi av Rogaland Elektromontørforening

En kjempejobb i forkant må til for et slikt prikkfritt arrangement, all ære til dere i RELE som har stått på her.

Attac arrangerer konferanse om økonomiske alternativer 5. –7. februar 2010 på Håndverkeren i Oslo

Vi setter søkelyset på hvordan skape en økonomi som setter folk, ikke profitt, først.

Målet med konferansen er å presentere Attacs utfordringer til regjeringa og presentere gjennomførbare måter å bygge opp en demokratisk styring av en bærekraftig verdensøkonomi.

Konferansen har fire bolker med møter som går parallelt i to møterom over de tre dagene. I temaet **radikale utfordringer til radikal regjering** presenterer vi en konstruktiv kritikk av i Soria Moria II. Fokuset her er alternative måter å organisere og styre økonomien på, slik som boligpolitikk, New Public Management og finanspolitikk. Det neste temaet dreier seg om **deltakende budsjettering**, og her ser vi på hvordan dette blir gjennomført i blant annet Porto Alegre i Brasil og Sevilla i Spania. Det sentrale spørsmålet er hvordan kan vi gi folk demokratisk styring over budsjettene i sine nærområder? Det tredje temaet gir oss et noe bredere blikk på **demokratisk økonomistyring**, og vi presenterer radikale måter å organisere en økonomi uten penger, politisk styring av verdens finansmarkeder foreslått av FNs Stiglitz kommisjon og økonomisk samarbeid mellom Latinamerikanske land som utfordrer den nyliberale modellen. Det siste temaet handler om **en grønn og bærekraftig økonomi**, og vi diskuterer blant annet hvordan man kan sikre prinsippet om at forurensere betaler.

Konferanse om Helse, Miljø og Sikkerhet

Av: Kai Christoffersen

Distrikt Rogaland og HMS utvalget holdt sin årlige HMS konferanse i Stavanger den 8. og 9. oktober, med høy aktivitet og gode innledere.

38 deltakere var med på denne to dagers konferansen som ble holdt på Park Inn hotell i Stavanger. I evalueringen fra forrige konferanse var det ønske om mer gruppearbeid og det var gjort denne gangen, med gode tilbakemeldinger. Det er et ønske om at konferansen skal bli en felles møteplass for verneombud og en arena for utveksling av erfaringer. Derfor startet også konferansen med gruppearbeid med presentasjon av deltakere og deres bedrifter med fokus på HMS arbeid.

Dette ble fulgt opp videre i plenum med verktøy for verneombud og bruk av bla Compendia personal som gir svar på svært mye av det verneombud og til-litsvalgte etterspør.

John Helge Kallevik tok stafettpinnen videre etter lunsj med fokus på lærlinger og deres møte med yrke. Det ble stilt spørsmål ved både den faglige opplæringen og opplæring i HMS arbeid i skole og bedrift. Det er svært viktig at de rette holdningene blir skapt så tidlig som mulig og da må montørene ta ansvar, slik at det ikke er feilene vi lærer bort. Elektriker yrket er vel det eneste yrket som alle vet hva en "Karamell" betyr. Når det å gjøre en feil har kallenavn, så har bransjen en stor utfordring!

For tredje året på rad var Arbeidstilsynet invitert til HMS konferansen, da mange deltakere har etterspurt deres oppgaver. Vi trodde alt skulle være i orden med Arbeidstilsynet, men ca to uker før konferansen fikk vi melding om forfall. Regionalt verneombud i Fellesforbundet Tom Kenneth Soltvedt ble kontaktet for å fortelle om deres erfaringer med Arbeidstilsynet. Ti minutter før hans innledning kom det telefon om at han hadde reist til Park Inn i Haugesund og beklaget så mye misforståelsen. Her har vi lært å dobbel sjekke invitasjoner og må nok påta oss en del av ansvaret for at misforståelsen kunne skje, men håper å ha han klar til konferansen i 2010.

Vi fikk da litt bedre tid på konferansen og forsøkte å få tilbakemeldinger på hva tema som burde være på neste års konferanse, og tid og sted for denne. Også spørsmål om hva HMS utvalget i distriktet skulle fokusere på i perioden ble hengende i luften, uten særlig mange kommentarer.

Det er ønske om å bli brukt mye mer enn det som

skjer i dag og vanskelige saker kan bli ivaretatt i forbundets sentrale HMS utvalg.

På kvelden var det lagt inn middag og bowling på Harbour Cafe i sentrum som ble meget godt mottatt. God middag i trivelige lokaler som ble toppet med 18 deltakere på fire lag til bowling turnering som jeg vant knusende overlegent.

Konferansens dag to startet med innledning av Petter Trebler fra Lexow som importerer og selger personlig verneutstyr. Han tok for seg maskebruk og det store utvalget som finnes av utstyr. Mest interessant var fallsikring med diskusjoner om rett bruk og farene som kunne oppstå. Flere ble overrasket over vektbegrensninger og alle hensyn som måtte tas for å kunne bruke en fallsikring. Mye god lærdom å ta med seg for verneombudene.

Som siste innleder på konferansen hadde vi invitert overlege Endre Sundal fra Haukeland Sykehus som hadde en meget god og forståelig innledning om strømgjennomgang og strømskader.

Her fikk vi se bilder av personer med forskjellige strømskader og god forklaring på både hendelsen og behandlingen som sykehuset hadde gitt. Endre Sundal hadde registrert og fulgt opp disse pasientene som han viste konferansen, og var overrasket over senskader. Spesielt viktig å merke seg at de alle hadde fått øresus. Store kortslutningsstrømmer og brannskader medførte i flere av tilfellene amputasjoner. Vi fikk heldigvis ikke se bilder av skadene rett etter ulykkene men selv de bildene som var tatt tre måneder senere viste de store skadene som hadde skjedd. Elektriker-yrket kan være farlig og derfor har vi lover og forskrifter. Å jobbe på eller nær strømførende deler skal være unødvendig, men det forutsetter at alle gjør jobben sin og vurderer farene før et arbeid igangsettes.

Både i Rogaland Elektromontørforening og Distrikt Rogaland vil arbeidet med strømgjennomgang stå på dagsorden og kanskje blir fokuset videre senskader etter strømskader ifm 230 V.

Det er sjelden vi ser synlige skader av 230 V som først kan komme mange år senere, om det ikke er for at elektrikeren har falt ned av gardintrappen og bruket noe. Derfor bør også skader i denne spenningsstyrken få økt oppmerksomhet.

Kartell konferanse i Statoil

Av: Kai Christoffersen

Den 4. og 5. november arrangerte Industri & Energi klubben i Statoil

LO-kartellkonferanse i Oslo med ca 50 deltakere.

Det ble gitt mye informasjon om Statoil sine planer for fremtiden og deres tanker om kontraktstildeling og rammevilkår. Tillitsvalgt i Statoil, Dag Unnar Mongstad åpnet konferansen og ledet den gjennom to gode dager. Fra LO innledet Ellen Stensrud som var glad for avtalen som LO hadde gjort med Statoil om utvidelse av LO koordinerende ordningen. Det vil være mange utfordringer for tillitsvalgte offshore og en stor målsetting er å verve mange nye medlemmer til LO familien. Med over 800.000 medlemmer er det en utrolig styrke i organisasjonen, men også en ansvarlighet. Dette har LO klart veldig godt og har derfor stor respekt hos myndigheter og arbeidsgivere, som vi ser mangler hos andre.

Fra LO Olje & Gass utvalg ble det innledning ved Frode Alfheim som også gledet seg over utvidelse av ordningen med både flere tillitsvalgte og nye arbeidsoppgaver, med 29 installasjoner hos Statoil som sitt arbeidsområde.

Denne konferansen i Statoil var beregnet på verneombud og tillitsvalgte i underleverandør bedriftene som har oppdrag for Statoil. Dessverre var det svært få tillitsvalgte fra EL&IT klubbene og både de store klubbene med Aker Elektro og Aibel glimret med sitt fravær. Tillitsvalgte fra Fabricom var påmeldt konfe-

ransen, men ble nektet deltakelse og dekning av utgifter av sin arbeidsgiver.

Skal tillitsvalgte klare å gjøre jobben sin må de kunne delta der viktige saker blir diskutert og diskusjon om Statoil sitt kontraktsregime var veldig lærerikt.

Det ble videre informert om aktivitetsplanene til Statoil for områdene på Norsk sokkel, og de muligheter og utfordringer som ligger i sårbare områder som Lofoten og Barentshavet.

Det vil fortsatt bli stor utbygging offshore og mange installasjoner vil få modifikasjonsarbeid for å endre produksjonen fra olje til gass produsenter. Ny teknologi vil også medføre mye arbeid da det brukes store resurser for å forlenge levetiden til eksisterende installasjoner.

Det ble også informert og diskutert selve LO koordinerende rollen med arbeidsoppgaver og hva underleverandørene forventer av LO-KTV. (KTV= Koordinerende Tillitsvalgt.)

Det vil være viktig at klubbene på land bruker de LO-KTV i sitt arbeid og bør prioritere besøk offshore for å treffe sine medlemmer. Det er merkelig at en oftere ser bedriftsledelsen komme på offshore besøk enn tillitsvalgte.

DU ER FRA NORGE NÅR:

Du er mer redd for tollere enn terrorister.

Du heller kommer for sent til flyet, enn ikke rekke og handle kvoten.

Du bestiller drinker på Sola flyplass kl 06:00 om morgenen.

Du kjøper en kartong røyk selv om du ikke røyker, bare for å få med deg kvoten.

Du drikker på flyet og spyr på bussen.

Du varmer rødvinen.

Du griller i regnvær.

Du bygger veranda på alle sider av huset.

Du blir slapp etter to dager med sol.

Du bader når det er 12 grader i vannet, og sier det er friskt.

Du ser på engangsgrill og flintsteik som toppen av lykke.

Du sier Jaja, den går ned! Når du får servert dårlig vin.

Du gleder deg til utenlandsferie, men leter opp norske turister på barer når du er kommet dit!

Halvårsmøte i Rogaland Elektromontørforening

Mandag den 16. november ble halvårsmøte avholdt på Folkets hus i Stavanger med god deltakelse og godt engasjement.

Øivind Wallentinsen åpnet representantskapsmøte med orientering om flere viktige saker som fagforening, distrikt og forbund er opptatte av. Han vektla spesielt fagforeningens 100 års jubileum som går mot slutten og som har vært markert i flere store og små anledninger. Det ble videre orientert om den avholdte LO kongressen, Landstariffkonferansen som ble arrangert i Stavanger, utfordringene med sosial dumping, og utviklingen på arbeidsmarkedet.

Til å lede halvårsmøte ble Sverre Åge Johnsen og Therese Anita Holmen valgt som dirigenter og John Helge Kallevik og Egil W Kristensen som referenter.

Halvårsmøte fikk en orientering om vedtak fra Landstariffkonferansen og forventninger til tariffoppgjøret 2010. Deltakerne fikk stille spørsmål og komme med kommentarer uten at så mange brukte anledningen. Noen kommentarer kom og det ble etterlyst behandling av kravet om fri / betaling for jul og nyttår, som står fast i for-

bundet. Det ble også sagt at klubbene må få med seg medlemmene på å aksjonere mot innførsel av flåtestyring.

Forskriftssaken var satt opp på dagsorden og John Helge Kallevik holdt første innledning om Forskrifter om Kvalifikasjonskrav for Elektrofagfolk. Øivind Wallentinsen tok andre del av innledningen og orienterte samtidig om gruppearbeidet som styret hadde lagt opp til på tema.

Det ble laget 5 grupper med ca 10 deltakere i hver gruppe som skulle jobbe med forskjellige spørsmål og to spørsmål som var like for alle gruppene. Dette arbeidet skapte bra deltakelse og gode diskusjoner i gruppene, slik at alle deltakerne kunne engasjere seg. Fagforeningsstyret fikk dermed mange gode tilbakemeldinger og en god oppsummering i plenum. Det var lenge siden sist det var gruppearbeid på et representantskapsmøte, men dette fungerte meget bra og det kom mange gode tilbakemeldinger.

Kurs og aktiviteter i 2010

Ungdomskonferanse:

fredag 15. til søndag den 17. januar.

Trondheimskonferansen

fredag 29. til søndag den 31. januar.

Styremøte Rogaland Elektromontørforening:

tirsdag 19. januar.

Dagskonferanse ved bortsetting av arbeid:

torsdag 11. februar.

Jubilantfest distrikt Rogaland:

fredag 5. mars.

Årsmøte Rogaland Elektromontørforening:

onsdag 14. april.

Oljekonferanse i Bergen.

onsdag 8. september til 10. september.

Årsmøte i klubbene:

Årsmøte i Aker Elektro.

fredag 12. februar.

Årsmøte i Rønning.

onsdag 24. februar.

Halvårsmøte i Distrikt Rogaland

Av: Kai Christoffersen

To meget gode og opplagte innledere gjorde halvårsmøte den 19. november i distrikt Rogaland til en fantastisk opplevelse.

Distriktets leder Rolf Bersås åpnet møtet og informerte kort om distriktets utfordringer og viktige saker som det jobbes med. Det ble nevnt at studieutvalget fungerte dårlig og at styret har brukt mye tid på å få utvalgene til å fungere. Ellers har det vært høyt aktivitetsnivå i distriktet hvor de tillitsvalgte har deltatt på flere kurs, konferanser og møter, i både Rogaland og ellers i landet.

Rolf Bersås konstituerte møte og til å være dirigenter ble Kai Christoffersen og Maria Jacobsen valgt, mens Wenche Johannesen og Rune Eia ble valgt til dirigenter. Forretningsorden og dagsorden ble godkjent og representantskapet kunne behandle budsjettet. Det var ingen forslag til endringer i styrets forslag til budsjett som ble lagt frem med minus resultat på kr 86.000,- Underskuddet skyldes at pensjonskostnader til valgt leder er for første gang lagt inn i budsjettet. Kasserer fikk dermed budsjettet vedtatt og representantskapet kunne starte med forsker Øyvind Berge fra FAFO, som innledet på tema: "Ny retning for Norden"

Øyvind Berge gjorde en meget god jobb og det var stor interesse i salen for hans fremleggelse og sam-

menligning av systemene i de Nordiske landene.

Han orienterte om utviklingen og de forskjellige valg som landene har gjort fra 1980 tallet og frem til i dag. Gjennom jappebølge med høy sigarføring og borgerlige regjeringer, til moderat politikk med trykk på å holde ledigheten nede. Som suksess faktor er den Nordiske modellen brukt for å vise samarbeidet mellom arbeidstaker, arbeidsgiver og myndigheter. Dette samarbeidet gjør at alle parter tar samfunnsansvar og er med å trykke gode velferdsordninger.

Spesielt i Sverige og Danmark står modellen under press da politikerne har vedtatt endringer som har store konsekvenser for fagbevegelsen. I Danmark er det endringer i regelverket rundt arbeidsledighetskassen som fagbevegelsen har styrt. I Sverige har den borgerlige regjeringen fjernet skattefradraget for fagforeningskontingenten. Bondevik regjeringen gjorde det samme i Norge, men vi fikk den tilbake under Stoltenberg regjeringen.

Det er bare i Norge hvor LO har stabilt medlems-tall, mens organiseringen i både Sverige og Danmark er synkende.

Det er klare likheter mellom de tre nordiske lande-



Distriktsleder Rolf Bersås takker en meget god innleder Øyvind Berge fra FAFO, som får historieboken til Rogaland Elektromontørforening i gave.

ne når det gjelder finansiering av velferdsstatene. Det er forholdsvis høye avgifter på forbruk – det er 25 prosent MVA i de tre landene. Det er en relativt høy og sterkt progressiv samlet beskatning av arbeidsinntekt. Derimot ser vi en moderat beskatning av kapital og relativt beskjedne skatteinntekter fra eiendom og formue. Dersom vi ser på skatteinntektene i Norden ser vi at de er forholdsvis like.

Fra Sparebank 1 kom Vegard Thise for å orientere om forsikringsvilkårene og det var mange spørsmål fra salen som avslørte at våre tillitsvalgte har manglende kunnskaper om dette viktige tema. Det er meget gode forsikringer i EL&IT forbundet og dermed en meget god medlemsfordel som bla på innboforsikring er så god at ingen andre forsikringsselskaper kan konkurrere på denne.

I tillegg er det en super topp forsikring som flere av delegatene på halvårsmøte hadde hørt eksempler på. Det er viktig at både medlemmene og deres tillitsvalgte setter seg godt inn i forsikringene som består av grunn – og fritidsforsikring, reiseforsikring, og uføre – og ektefelleforsikring og kollektiv hjem.

Vegard Thise ønsker gjerne å komme på besøk til klubber og fagforeninger for å få ytterligere og mer inngående informasjon om forsikringsfordelene. Ta kontakt med fagforeningen og vi formidler kontak-

Vegard Thise fra Sparebank 1 kommer gjerne til medlemsmøter for å informere om de gode forsikringsordningene som er i medlemskapet.



ten videre.

Det var også satt av tid til en orientering om tariffprosessen hos de forskjellige overenskomstene og prioriteringer til tariffoppgjøret i 2010.

Avslutningsvis var det valg av valgkomité. Her ble Leif-Egil Thorsen valgt som leder, mens resten av komiteen består av Rene Wagner, Helga Knutsen og Paula Torgersen.

Det kom forslag fra studieleder Rune Eia om at styret får fullmakt til å supplere utvalgene med nye medlemmer for de utvalgsmedlemmene som aldri møter. Dette ble vedtatt mot 1 stemme.

Dermed kunne Rolf Bersås ønske alle vel hjem og representantskapsmøte ble avsluttet med mange gode tilbakemeldinger på mye nyttig informasjon og gode debatter.

Lærling spalte

Av Svenn Åge Johnsen og John Helge Kallevik

I Samleskinnen vil vi belyse ulike forhold som lærlingene kan komme oppi og ikke minst de mest vanlige sakene vi får spørsmål om. Denne gang prøver vi å vise hvordan fagforeningen vår er oppbygget. Fagforeningen har som mål å organisere lærlinger, ha god opplæring og forberede lærlingene på at de snart er fagarbeidere og det er dem som skal videreføre faget og overta som tillitsvalgte.

Mange lærlinger opplever å komme til en bedrift hvor forholdene er ordnet, både når det gjelder tariffavtale, og forhold som SKAL ligge til rette for å ha lærlinger.

Det er ofte store / kjente bedrifter det da er snakk om. Små bedrifter har gjerne ingen tariffavtale i bedriften, og synes heller ikke at arbeiderne skal ha det. Men kan man hindre f.eks. en lærling å opprette en tariffavtale på vår overenskomst (LOK)? Svaret er NEI, så lenge man er lærling, kan man opprette en tariffavtale. De steder i overenskomsten som omhandler lærlinger, skal inngå i tariffavtalen. **Med andre ord: i en bedrift hvor det ikke er tariffavtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver, kan det allikevel opprettes tariffavtale for lærlinger.**

Hovedavtalen mellom LO og NHO regulerer rettighetene til organiserte lærlinger. Hovedavtalen § 3 - 7 nr 3. heter det "I tilfeller der bare lærlinger er organisert og ikke bedriftens øvrige ansatte innen bedriftens samme overenskomstområde, kan LO kreve at overenskomstens bestemmelser skal praktiseres i forhold til lærlingene selv om overenskomsten ikke gjøres gjeldende".

Dette betyr at de bestemmelser i overenskomsten som gjelder lærlingene kan kreves praktisert i bedriften. Hva kan en tenke seg gjelder lærlingene? Forhold som lønn, godtgjørelse for overtidarbeid, ansettelse, fagprøve, opplæring, ferie og feriepenger. Som en skjønner så er de fleste forhold også gjeldende for lærlingene.

Intervju med **SVEIN B KALLEVIK**

Av: John Helge Kallevik.

Svein B Kallevik var tillitsvalgt på HVM i elektrikeravdelingen i en årrekke. Han var tillitsvalgt på det tidspunkt hvor HVM elektrikerne ble sendt offshore på Jern og Metall sine overenskomster hvor det ble press på å gå over til NEKF med bakgrunn i en høyere lønn i Landsoverenskomsten for elektrikerne enn verkstedoverenskomsten. Svein tok læretida på HVM og begynte i elektrikerlære i 1960. Han begynte som mange andre som kontorbud. Ett år var han kontorbud.

De første fra HVM som ble sendt offshore var Svein B Kallevik, Harald Øvrebø og Sven Kleppe. De ble sendt ut offshore som en slags inspektører for å overvåke elektroarbeidene. Offshore var det mange engelske elektrikere. HVM hadde samarbeid med disse og hadde installatøransvaret på Ekofisk.

De ble sendt til Albuskjell Alpha og Foxtrot. Med engang de kom ut, og da som inspektører, fikk de kjeft og ble satt på "drittarbeid". De ble satt til stripsing av kabler på "flaren". Det var så kaldt at stripsen sprakk. De tre la grunnlaget for det videre arbeidet offshore. Svein var ute offshore i et par år. Svein slutta offshore på bakgrunn av et par helikopterulykker i denne tiden.

Overgang til NEKF:

Elektrikerne på HVM var organisert i Jern og Metall. (Nåværende Fellesforbundet). Offshore traff de andre elektrikere som hadde mye mer i timen enn HVM elektrikerne. Det kunne være opp i mot 10,- kr timen i forskjell. Det var rundt 5 som slutta og begynte i Stord Elektro. Det var etterspørsel etter elektrikere. Svein B Kallevik tok derfor kontakt med Geir Worum (daværende soussjef og senere administrerende direktør ved HVM) og fortalte om situasjonen. På bakgrunn av henvendelsen fra Svein engasjerte HVM seg for å beholde elektrikerne. Det var uformelle møter mellom HVM, ved Geir Worum, og Jern og Metall Klubben. HVM foreslo å lage en egen lønnsklasse for elektrikerne. Dette skjedde allerede høsten 1977. HVM lovet de ansatte at dette skulle de ordne opp i, og de ansatte skulle få etterbetalt differansen mellom NEKF overenskomsten og Jern og Metall overenskomsten, for alle timer de hadde offshore.

Jern og Metall Klubben oppdaget hva som var i ferd med å skje og hadde møter med bedriften som førte til en uenighet og møteaktivitet på sentralt plan mellom partene i Oslo. Tvisten handlet om at bedriften hadde ført forhandlinger med en uformell part (elektrikernes tillitsvalgte) og ikke Jern og Metall Klubben.

De tillitsvalgte hadde også underhånden møter med NEKF i Haugesund for å se på muligheten for å komme



inn under Landsoverenskomsten for elektrofagene. Møtene ble avholdt på arbeidsplassen til lederen av fagforeningen, Leif Johnny Johannessen.

Det ble også forsøkt å avholde møter nede på verkstedet, men formannen av NEKF Avd 76 ble jaget fra området.

Bedriften og de ansatte ble anmeldt for brudd på lønns- og prisstoppen.

Det ble en tvistesak i forhold til partsforholdene i Hovedavtalen. Det ble avholdt tvistemøte i Oslo mellom Norsk Jern og Metallarbeiderforbundet (Nå Fellesforbundet) og Mekaniske Verksteders Landsforbund (MVL,

Nå Norsk Industri). Med på møte fra Jern og Metall Klubben var Svein B Kallevik og Odd Sjursen. De møtte til formøte hos Gunnar Halvorsen og forbundsleder Jan Balstad i Jern og Metall.

Møte med MVL ble et langt møte. De som reiste inn på møte hadde beregnet at møte tok en dag, men det varte og rakk før møtet var ferdig.

Fra HVM møtte både Nick Erlandsen (Direktøren på HVM), Geir Worum og avdelingsleder og installatør Alf Dagsland. Direktøren ble sendt ut av møtet. Alf Dagsland fikk ikke engang være med på møtet. Bakgrunnen for det var nok at de støttet elektrikerne i å få en lønn tilsvarende det andre elektrikerne hadde i andre elektrobefirter. Svein B Kallevik ble beskyldt for at elektrikerne hadde levert inn kollektiv oppsigelse som ikke er lov i henhold til avtaleverket.

Geir Worum forteller om bedriftens holdning, hvor de mente at elektrikerne skulle ha samme lønn som andre elektrikere når de arbeidet side om side med andre elektrikere offshore.

Jan Balstad, i Jern og Metall, kunne ikke akseptere at noen grupper på verkstedet kunne få mer i lønn enn andre verkstedarbeidere.

I samme møte konkluderte partene at eneste løsning var å legge ned elektrovirksonheten ved verkstedet og danne et nytt selskap.

Nytt selskap:

Resultatet av tvisten mellom partene var da at HVM skilte ut et eget elektroselskap, Haugesund Elektroser-

vice AS (HES). HES ble tatt opp i EIL (nå NELFO/TELFO) en gang i mai 1979. Kravet var at de ansatte skulle ha garderobe og oppmøtested på Thaule bygget, nord på Risøy i Haugesund.

Spiserommet under beddingen kunne en beholde. Dette beholdt elektrikerne helt frem til dokken ble re-
vet i 1996.

HMVs advokat var med på å få på plass et eget elektroselskap.

Konsekvensen av et nytt selskap var at oppmøte, garderober ble flyttet til Thaulebygget.

Alle ansatte sa opp sine stillinger ved HMV og ble ansatt i det nye selskapet. Bedriften forpliktet seg til at alle ansatte på dette tidspunktet, fikk med seg sin ansiennitet fra HMV inn i det nye selskapet.

Medlemmene ble overført fra Jern og Metall 1. februar 1980, og fikk med seg LO medlemskapet fra innmeldingen.

Lønns og pristopp:

Det ble innført lønns- og pristopp i denne tiden. Det var forbudt å regulere lønn. Derfor kunne ikke HMV ensidig betale ut differansen/ lønn etter lovnad fra HMV. HMV ville, gjennom det nye selskapet, betale ut lønn til elektrikerne i henhold til tariffavtalen. Departementet satte en effektiv stopper for denne utbetalingen. HMV gikk derfor til sak mot departementet. I denne tiden fikk vi den tragiske ulykka med Alexander Kielland på Ekofisk feltet. Dette skjedde 27. mars 1980. Departementet vurderte smerten så stor for de impliserte hvor de måtte møte enker til de etterlatte fra Kielland ulykken i en rettssak. Derfor valgte Departementet å trekke seg fra saken og dermed falt boten bort.

Engasjement i fagforeningen:

Den første styremedlem som ble valgt inn i fagforeningen var Ole Stueland. Svein B Kallevik ble valgt inn i fagforeningsstyret i 1982 som styremedlem.

Helge Kvamme ble valgt til studieleder og Karl Erik Kalleland ble valgt som akkordtillitsvalgt.

Akkord:

NEKF arrangerte akkordkurs for medlemmene og ledelsen på elektroavdeling i februar 1980 på Motorhottellet i Haugesund. Det var Gunnar Andersen og Ronald Rooth som foreleste på kurset.

De arbeidet akkord på tre prosjekter. En av båtene lå ved Karmsund Verft. De gikk ut med ca 110,- kr timen.

De andre båtene var 2 Solstad båter som ble bygget ved HMV.

Ansettelse for å avhjelpe arbeide i fagforeningen.

Det ble drøftet i fagforeningens styre om ansettelse av forretningsfører. Som skulle ha til oppgave å ta seg av daglige gjøremål. Det ble for mye arbeid for fagforeningens leder og sekretær hvor de hadde arbeid i tillegg til å være valgt som leder og sekretær. Alt dette arbeide med

fagforening ble gjort på kveldstid.

Det ble nedsatt ei gruppe som skulle se på en ansettelse. Med i gruppa var Svein B Kallevik, Karl Erik Kalleland, John Helge Kallevik og Leif Johnny Johannessen.

I tillegg til alt arbeid i Haugesunds området var det planlagt anlegget på Kårstø. Dette medførte at det ville komme mange elektrikere til området og masse arbeide med det. Leif Johnny Johannessen tok saken opp på Landsmøtet i 1982. Allerede i 1982 ble Oddvin Rødal ansatt i en kortidssekretær jobb i NEKF, med ansvar for Møre og Romsdal. NEKF støttet fagforeningen i Aalesund med penger til ordningen. Denne ble senere på fast basis med egne midler og lønnstilskudd fra NEKF.

Fagforeningen i Haugesund så også muligheten for å få støtte til en forretningsfører i Haugesund.

I arbeidet med å få til en ansettelse var Svein B Kallevik og John Helge Kallevik på Stord for å se på hvordan de hadde organisert sitt arbeid. I Stord avdelingen var stavanger mannen Knut Nygård ansatt. Med på møtet på Stord var også fagforeningsleder i avd 146 Stord, Arne Runnane. Styret i fagforeningen ble enige om å innstille ovenfor årsmøtet å ansette en forretningsfører i halv stilling.

Svein B Kallevik ble oppfordret til å søke jobben som forretningsfører. Siden det var en halv stilling ville ikke Svein søke. Siden ble John Helge Kallevik oppfordret til å søke. Han fikk jobben. Senere arbeidet fagforeningen med å få NEKF til å få til et engasjement på Kårstø noen dager i uka. John Helge Kallevik tiltrådte stillingen som forretningsfører 1. november 1983. Fra 1. februar 1984 betjente han også Kårstø anlegget noen dager i uka.

Jubileumet i 1984:

Svein B Kallevik var med i festkomiteen for 50 års jubileet i 1984. I festkomiteen satt også Helge Kvamme, Håkon Mølstre, Arne Risanger og Tor Fjeldheim.

Svein B. Kallevik slutta i juni 1983 på HMV, men var allikevel aktiv i fagforeningen og var med og gjennomførte festen på Rica Maritim i Haugesund. Han begynte da som vaktmester i Vardafjellhallen i Haugesund. Da som ansatt i Rogaland Fylkeskommune.

Alf Dagsland som installatør og sjef:

Svein B Kallevik kommer ikke utenom å si noen ord om Alf Dagsland som sjef. Det var en sjef som stilte opp for "guttane" sine. Han fulgte med i alt arbeid som foregikk. Han var over alt. Som Mathias Hinderaker sier det: " Da vi skulle ha oss 5 minutter og en røyk " så var plutselig Dagsland på pletten. " Koss går det da?" Det var standard spørsmålet. Av og til hendte det at det var for få til å dra noen kabler. Dagsland var aldri redd for å ta i et tak. Han hjalp til hvor det trengtes.

Han stilte alltid opp og tok folkene sine i forsvar. Han fikk nok ofte telefoner fra administrasjonen om at folkene hadde gått for tidlig til frokost. Det kunne han ikke forstå at det var hans gjeng. Etterpå kalte han inn tillitsvalgte og gav klar beskjed om at det måtte innskjerpes med utskei.

Inkluderende arbeidsliv – IA avtale

Av: Kai Christoffersen.

Når de som er syke skal hjelpe bedriftene med sykefraværet, da må det gå galt!

Kanskje er det derfor mange bedrifter har mistet troen på at inkluderende arbeidsliv vil hjelpe bedriftene med å få sine arbeidstakere fortære tilbake i arbeid. Stadig nye rådgivere hos NAV som skal lære bedriften og ansatte å kjenne tar tid, og den oppfølging som skal være fra NAV er fraværende.

Dermed er det flere bedrifter som vurderer å forsikre sine ansatte slik at om de ikke får behandling hos det offentlige innen en måned, så brukes forsikringen. De ansatte vil da komme til privat klinikk og få behandling ved privat sykehus eller i utlandet.

I Norge vil dette bare flytte penger over til private, da legen på det offentlige sykehuset som ikke har tid nok, behandler og undersøker den ansatte på ettermiddag og kveld på sin private klinikk. En slik utvikling vil ha mange spørsmål og forskjellene i Norge vil muligens øke alt etter hvilken bedrift en er ansatt hos.

Høyt sykefravær?

Det er nå et stort press på sykelønssystemet vi har i Norge, og både arbeidsgivere og flere politiske partier ønsker å endre sykelønssystemet. Mange mener at den enkelte som blir syk må ilegges en egenandel som karensdager ved sykdom. Noen hevder at det er så mange som misbruker systemet at ved å innføre tre karensdager så vil en få bort misbruket. En slik kollektiv avstraffelse vil føre til at syke går heller på jobb og kjemper seg gjennom arbeidsdagen enn å bli frisk hjemme.

Ikke overraskende har Høyre og FrP hatt holdninger om at arbeidstakerne er unnasluntrere og snyltere. Men også statsminister Stoltenberg har uttalt bekymring for sykefravær med en tanke om at den gode sykelønnsordning må revurderes.

Hvor er ideene om tilrettelegging og inkludering for å holde ansatte friske? Det skjer sakte en endring uten at folk flest oppfatter dette. 89 prosent av alt sykefravær i Norge er gjort av leger, og kanskje er det derfor at legene nå skal bli overprøvd av en saksbehandler hos NAV. Legene skal vurdere den sykemeldte sin restarbeidsevne og NAV skal finne annet arbeid om ikke dette finnes i egen bedrift.

- Det er høyest sykefravær hos ansatte innen helse og omsorgsykker!
- 89 prosent av sykefraværet er legemeldt!

Dagens avtale om inkluderende arbeidsliv er forlenget frem til 1. mars 2010, mens en arbeidsgruppe skal lage ferdig til 1. februar en rapport om mulige administrative tiltak knyttet til for eksempel sykmeldingspraksis og oppfølgingen av den sykemeldte.

Da den rødgrønne regjeringa la fram statsbudsjettet for 2010, la statsminister Jens Stoltenberg stor vekt på at veksten i trygdeutgifter må dempes. Særlig ble det fokusert på utgiftene til uføretrygd og sykelønn. Han understreket at den enkeltes rettigheter i sykelønnsordningen ikke skulle svekkes. Dermed er det vel grunn til å vente at det kommer forslag om at arbeidsgiverne skal dekke en større andel av sykelønna når avtalen om Inkluderende Arbeidsliv eventuelt skal fornyes fra årsskiftet. Hvorvidt arbeidsgiverne vil akseptere noe slikt, eller om det kan sette hele sykelønnsordningen i spill, er et åpent spørsmål. Flere representanter for høyresida fulgte imidlertid programmessig opp med forslag om å innføre innstramminger i sykelønna – gjennom karensdager og redusert stønadsnivå. Sånn sett er det vel fornuftig å forberede seg på at det nok en gang kan bli en kamp om sykelønns framtid, der arbeidsgivere og store deler av høyresida samles i en felles kampanje. I tillegg bør vi vel også ha in mente at økt arbeidsgiverandel kan resultere i enda større motstand mot å ansette arbeidstakere med helsemessige problemer.

Økt fokus på veksten i utgiftene til uføretrygd har en sterk tendens til å ende opp som mistenkeliggjøring av dem som utstøtes fra arbeidslivet. Hele arbeidslinjepolitikken har en tendens til å individualisere ansvaret for de omfattende samfunnsmessige problemene som brutaliseringen av arbeidslivet representerer. Dermed er det på tide å endre fokuset – fra mistenkeliggjøring av den enkelte som rammes, til en politikk for å dempe det presset i arbeidslivet som støter ut stadig flere. Klarer vi ikke det, er det fare for at det er innstramming i uføretrygden som blir resultatet.

Sykefraværet 1. kvartal 2009: (ikke sesongjustert)

Totalt:	7,7 prosent
Egenmeldt:	1,2 prosent
Legemeldt:	6,4 prosent



Sosial dumping hos Bergen Interkommunale Renholdsverk

Av Kai Christoffersen.

Polske elektrikere får betalt mindre enn 30 kroner i timen, for å bygge den nye forbrenningsovnen til renovasjonsselskapet BIR i Bergen.

Fra Rogaland Elektromontørforening deltok Øivind Wallentinsen og Leif-Egil Thorsen på fanemarkering 2. november mot den sosiale dumping som foregår hos renholdsverket BIR i Bergen. Undertegnede reiste på markeringen på vegne av distrikt Rogaland og det ble etter hvert svært mange fagforeningsfaner å se ved renholdsverkets nye forbrenningsovn.

Fagforeningen i Hordaland, Sogn og Fjordane hadde gjort en god jobb med å få fagforeninger og medier til å komme til markeringen. Dette har vært en sak som fagforeningen i Bergen har holdt trykk på i flere omganger og uten løsning på de dårlige lønnsforholdene, ble det holdt fanemarkering og holdt flere appeller mot BIR sin ledelse.

Noen forklaring fra BIR sin ledelse på hvorfor de polske arbeiderne hadde to sett med lønningsoppgaver kunne de ikke gi. Her var det en som viste en grei lønn for å vise til norske myndigheter og fagforeninger, mens de i tillegg hadde en med reell lønn som viste lønninger til under kroner 200,- pr dag.

BIR direktør Steinar Nævdal kunne ikke love demonstrantene at polakkene skulle få norske lønns og arbeidsvilkår, men at de skulle få betalt ihht til de avtaler og kontrakter som var inngått. Dermed blir det jusen som skal bestemme og BIR nekter å rydde opp i de dårlige lønns og arbeidsforholdene ved anlegget.

De 16 forskjellige fagforeningene som deltok på markeringen viste godt igjen og fikk frem sin holdning til aviser og lokal TV.

Følgende er avdekket:

De polske elektrikere som er ansatt i Industri Montage, har 2 sett med kontrakter, én på norsk og én på polsk.

Elektrikerne har fått lønn, men ingen lønnsslipp. Etter beregninger har arbeidstakerne fått mindre enn halvparten av hva de skulle hatt. Det er heller ikke bekreftet om elektrikere har fått diett eller betalt skatt.

Arbeidsdagen er over 10 timer per dag, det er ikke søkt om rotasjonsordning, og det utbetales ikke for overtid.

Bosted har vært et vandrerhjem med rom uten dusj og sengeklær, med 4 personer på rommet.

Én av de polske elektrikere stilte spørsmål om forholdene, men ble sendt hjem uten lønn for utført arbeid.

Polakkene er ansatt i en polsk bedrift, som igjen er leid inn av en tysk underleverandør for et sveitsisk firma som har kontrakten på elektroarbeidet. Det kommunalt eide selskapet BIR har så langt ikke gjort noe for å stanse de uverdige forholdene. I tillegg til ei uanstendig lønn, bor arbeiderne på firemannsrom, noe som er uakseptabelt i forhold til bestemmelsene i Norge.



BIR direktør Steinar Nævdal kunne ikke love å ordne opp!



Øivind Wallentinsen og Leif-Egil Thorsen med fagforeningsfanen som fikk følge av over 16 andre fagforeningsfaner.

Informasjon fra Utvalgene

Rapport fra Oljeutvalget

Av: Leif-Egil Thorsen.

Oljeutvalget avholdt sitt siste møte 20. November. Det var veldig bra deltakelse fra klubbene.

Saker som ble diskutert i møtet:

Evaluerings av Landstariffkonferansen (LTK) 26-29 oktober 2009 i Stavanger:

Utvalget var veldig fornøyd med konferansen. Delegatene fra Rogaland gjorde en god jobb på konferansen og hadde et godt samarbeid med andre delegasjoner. Delegatene hadde en følelse av at reise og offshoremiljøet får mer og mer forståelse for sine utfordringer fra andre distrikter, og det viste også gjennom de vedtak som ble gjort på konferansen. Rotsjoner på land, samt 2-4 offshore ble prioritert blant topp 3 prioriteringer, sammen med endringer i LOK § 3A (Øke minste fastlønn), og LOK § 17 (Innleie). Alt i alt den beste konferansen ever, sett med reise og offshore øyne.

Men, så skal det også forhandles til våren!

Forberedelse til tariffoppgjøret 2010:

Viktig å få ut informasjon til medlemmene. Tillitsvalgte i klubbene har et ansvar her. Medlemsmøter må avholdes fremover i klubber og på anlegg. Fagforeningen stiller opp på medlemsmøter og årsmøter hvis ønskelig. Med de kravene som er vedtatt, kan man regne med at faren for en konflikt til våren er

sterkt tilstede, og medlemmene må forberedes på dette. Hver og et av de topp 3 prioriteringer er så stramme, at de kan være gjenstand for en konflikt.

Andre saker som ble diskutert i møtet:

- Kai Christoffersen hadde en gjennomgang av ny LO koordinerende struktur offshore. Er nå 6 personer som har ansvar for 29 installasjoner offshore.
- Fagforeningen (RELE) setter verving i høysetet for 2010. Vi er for lite flinke til å dra med oss de nye lærlingene blant annet. Her har alle medlemmer og tillitsvalgte et ansvar sammen. Det er ikke bra at lærlinger ikke er spurt engang om å bli organisert!
- Det ble orientert om status på noen tvister, blant annet en seier i Stavanger tingrett.
- Det vil bli lagt opp til en aktivitetsuke i 2010 også, med besøk på anleggsplasser og bedrifter.
- Der har stort sett vært bra sysselsetting for medlemsbedriftene i 2009, men der har vært noen permitteringer og forsøk på oppsigelser i kjølvannet av finanskrisen. Det ser ut til at der er noen utfordringer, vår/sommer 2010, men utvalget regner med/håper at det skal ordne seg med arbeid for medlemsbedriftene.

Rapport fra HMS Utvalget

Av: Terje Hansen.

Nå i høst har vi arrangert HMS Konferanse i sammenheng med EL&IT i Rogaland.

Det var god oppslutning og innholdsrik konferanse. Har fått positive tilbakemeldinger på hvordan konferansen ble gjennomført. Viser til egen rapport i denne utgave av samleskinnen.

På det siste møte vi hadde i HMS utvalget hadde vi besøk av regionalt verneombud fra Fellesforbundet som informerte om hva han jobber med. Viste oss bilder fra byggeplasser hvor det som går på HMS var fraværende. Sa også noe om statistikk på hendelser og ulykker som peker i positiv retning. Vi hadde også invitert Nelfo til møte hvor de skulle informere om HMS sett i fra arbeidsgiverens sin side. De måtte melde forfall til dette møte men vi vil invitere dem til neste møte. Vi i utvalget mener at arbeidstaker og arbeidsgiver må kjøre løpet sammen for å få en god HMS.

Kai Christoffersen som er leder i HMS utvalget i EL&IT Rogaland informerte om hva de jobbet med.

Han sitter også i HMS utvalget sentralt i forbundet. Temaer som de har jobbet med der er "flåtestyring, strømgjennomgang, HMS konferanse og bøtlegging av montører – konsekvens av skademelding. Utvalget sentralt skal og arrangere en konferanse i desember som går på makt, demokrati og arbeidsmiljø. Vi er fem stykker fra Rogaland som stiller på den konferansen.

Som alle sikkert har fått med seg så vil regjeringen gjøre noe med sykefraværet i Norge da dette er for høyt og koster den norske stat for mye penger. Da er den "lette" løsningen å gjøre noe med sykelønnsordningen vi har i Norge. Etter at fagbevegelsen har sagt sitt / **IKKE RØR SYKELØNNSORDNINGEN**, vil Regjeringen etablere et utvalg som skal utrede helserelatert fravær og utstøting i helse- og omsorgssektoren. Her får vi som fagbevegelse følge med å gi beskjed hvordan vi sammen kan få ned fraværet.

Vil til slutt ønske alle en riktig god jul og et godt nyttår.

Nytt fra studieutvalget

Studieutvalget i Rogaland Elektromontørforening planlegger i disse dager kursplanen for 2010. Planen inneholder både kurser og konferanser.

Både EL & IT Distrikt Rogaland og Rogaland Elektromontørforening vil avholde kurser og konferanser i 2010. Planene er laget på bakgrunn av forslag fra medlemmer, tillitsvalgte, styrene og studieutvalgene.

Ungdomskurs

Både Distriktet og fagforeningen vil til neste år avholde kurs for ungdom. Det er viktig at ungdom deltar på kurser for å bli kjent med sin egen organisasjon og hvilke muligheter de har for å ivareta lærlinger og medlemmenes interesser på arbeidsplassene.

I tillegg er det viktig at ungdom engasjerer seg og kurser seg for å være i stand til å videreføre organisasjonen.

Foreløpig er det 2 kurs som er planlagt i 2010.

Kurs for tillitsvalgte

Studieutvalget i fagforeningen har planlagt kurs fra grunnleggende kurs for tillitsvalgte til videregående kurs. En kan melde seg på alle kursene. Eller melde seg på et eller flere av de kursene som blir tilbudt. Enhver må se sitt eget behov.

Emner:

- Avtaleverket
- Forbundets historie
- Verving
- Organisasjon
- Forbundets forsikringsordninger
- Forhandlingsteknikk
- Tale og debatt
- Arbeidsmiljøloven

Det er mange flere temaer. Temaene fordeler seg utover de enkelte kurs. Forhandlingsteknikk vil være gjennomgående for ethvert kurs. Da i forhold de emnene som er på det enkelte kurs.

Det hele avsluttes med en klubbstyrekonferanse hvor klubbstyrene samles for å legge sine planer for det videre arbeidet i klubbstyret. Det er viktig at klubbstyret melder seg på med det antallet som trengs for å kunne gjøre vedtak for planene de legger.

Det er viktig at klubbene er aktive for å få medlemmer og tillitsvalgte til å delta på kursene. Kursene vil starte opp etter at alle har avholdt sine årsmøter innen utgangen av februar.

FKE - Forskrifter for kvalifikasjoner for elektrofagfolk

I forbindelse med at det ligger an til å komme nytt forslag til forskrift må vi kurse opp medlemmer og tillitsvalgte i dagens forskrifter.

Derfor vil fagforeningen avholde konferanse i Haugesund og Stavanger. Konferansen holdes over to dager. Først tar vi for oss dagens forskrift. Etterpå vil vi gå grundig gjennom forslaget til ny forskrift og foreslå endringer.

Skulle det nye forslaget fra DSB sendes på høring må det drives med politisk påvirkning for å få forskriften i en annen retning enn det som foreligger i dag.

Kursplanen blir da som følger:

FKE – FOE Konferanser
Felles grunnleggende kurs for tillitsvalgte
Forhandlingsteknikk
Laging av klubbhjemmeside
Klubbstyrekurs
Ungdomskurs
Ungdomskurs
Videregående kurs for tillitsvalgte Haugesund
HMS konferanse
Temakurs AML
Tale og debatt teknikk

CA. tidspunkt

Januar/februar
Mars 2010
mars 2010
mars 2010
april 2010
mai 2010
september 2010
oktober 2010
høsten 2010
høsten 2010
høsten 2010

UNGDOMSKONFERANSE I ROGALAND

Fredag 15. til søndag 17. januar 2010 på Park Inn hotell i Stavanger.

En helg for EL & IT Ungdom med fokus på fagforeningsarbeid, politikk og ungdomsarbeid med ungdom i fokus.

Innledere med høyt faglig innhold med bla Magnus Marsdal, Ommund Stokka, Sigmund Salamonsen, Øystein Hansen, Vegard Thise og ungdomspolitikere fra SU og AP.

Distrikt Rogaland dekker alle kostnader med reise, opphold og mat.
Dette er en helg med fokus på ungdom og ungdomsaktivitet.

Vi starter fredag 15. januar og slutter av 17. januar.

Meld deg på nå! Siste frist for påmelding er 2. januar 2010

SMS til 91300026 eller E-post: elogit.rogaland@rele.no

Kveldsunderholdning og EL & IT mesterskap i bowling

I 2008 innførte Arbeids- og inkluderingsdepartementet ny forskrift om ID-kort for bygge- og anleggsplasser som et ledd i arbeidet mot sosial dumping. Siden 1. januar 2008 har rundt 250.000 mottatt ID-kort. ID-kortene har en gyldighet på 2 år og i 2010 er det for første gang tid for å fornye disse.

Ansaret ligger hos virksomheten

Det er viktig å merke seg at ID-kortene er virksomhetens eiendom, og ikke kortinnehavers. Det påhviler derfor den enkelte virksomhet å ha full kontroll og administrasjonsansvar over ID-kortene i sin bedrift.

Virksomheten skal:

ha kontroll over ID-kortene i egen bedrift og påse at alle har ID-kort, sperre og bestille nye kort dersom kort blir stjålet eller ødelagt. Samle inn ID-kort ved bestilling av nytt og når folk slutter i arbeidsforholdet.

De enkelte medarbeiderne i virksomheten bør også få informasjon om regelverket og gjeldende krav.



Sudoku

Vår populære sudoku kommer denne gangen med en enkel og en vanskelig utgave. Sender du inn begge sudoku har du to kjangser i trekningen.

Rett løsning sendes innen den 15. mars 2010 til Rogaland Elektromontørforening, La-gårdsveien 124, 4011 Stavanger.

Vinner av Sudoku i Samleskin-nen nr 3-2009 ble:

***Bjørn Y Sørensen,
4250 Koperviks***

Vi gratulerer og Flax-lodd er sendt!

Enkel sudoku

8			4		9			
2	4						3	8
	6			3		9		
	3		2	7				4
		1				7		
4				8	3		6	
		4		9			8	
6	9						1	5
			6		7			2

Ditt navn og adresse:

Telefon / mobil:

Vanskelig sudoku

	9	7		4				3
	6					4		
5		4		9	8			
		1	5			2		
			3		6			
		6			4	1		
			2	8		9		7
		2					4	
7				6		3	8	

Klubbenes årsmøter

Det er tid for klubbene å starte arbeidet med å forberede sine årsmøter og vi har her laget en huskeliste for å hjelpe dere som tillitsvalgte med å komme i mål.

1. Årsmøtet skal kunngjøres med minst 6 ukers varsel.
2. Årsmøte skal holdes innen utgangen av februar måned.
3. Foreløpig dagsorden skal gå fram av kunngjøringen.
4. Forslag som ønskes tatt opp i møtet sendes styret senest 4 uker før møtet skal holdes.
5. Den endelige dagsorden med styrets innstilling til alle saker som skal behandles på møtet kunngjøres senest 2 uker før møtet skal holdes.
6. Andre saker enn de som er ført opp kan ikke behandles.
7. Årsmøtet skal:
 - behandle klubbens årsberetning
 - behandle klubbens reviderte regnskaper
 - vedta budsjett
 - behandle innkomne forslag
 - foreta valg, bla. til klubbstyret og representantskapet i Rogaland Elektromon-
tørforening.

Straks et valg er foretatt innrapporteres dette til fagforeningen, likeledes meddeles dette i skriftlig form til bedriftens ledelse. Kopi av årsmøte protokoll og regnskaper, samt kopi av årsoppgaven fra banken og kopi av lønnsstatistikk som bedriften sender Telfo, sendes så snart som mulig til fagforeningen, da dette skal være mottatt før utbetaling av klubbtilskudd kan gjøres. Nyopprettet klubber trenger kun å sende melding om valg, samt kontonummer til klubbkassen.

ÅRSBERETNING

Beretning om styrets arbeid og klubbens virksomhet skal før hvert årsmøte utarbeides av se-

ekretæren, av lederen, eller av begge i fellesskap. Den kan omfatte virksomheten i kalenderåret eller i perioden mellom to årsmøter.

Her er en enkel huskeliste til bruk ved skriving av en beretning:

Oppgave over styremedlemmer og andre tillitsvalgte.

Der handlingsplaner er et organisasjonsverktøy, bør vi i innledningen si noe om de mål foreningen har nådd. (Viktig for dere som har vært på styrekurs).

Antall styremøter, medlemsmøter, fester, stevner og andre arrangementer.

Hvor mange var til stede?

Oversikt over innholdet i møtene.

Medlemstall ved periodens begynnelse, tilgang og frafall i perioden, medlemstall ved periodens slutt.

Studievirksomheten.

Oversikt over klubbens økonomiske stilling.

De viktigste sakene som styret har arbeidet med.

Er det spørsmål eller uavklarte forhold omkring klubbens årsmøter så kontakt fagforeningen ved John Helge Kallevik eller Egil Willy Kristensen. Representanter fra fagforeningen stiller også på klubbens årsmøter og informerer om hva som skjer i fagforeningen og i forbundet om dere ønsker dette.

Klubbene bør også bruke muligheten de har til å skrive litt fra årsmøtet sitt i Samleskinnen og ta gjerne noen bilder og send redaksjonen.

Jenter på jobb!

Tekst og foto: Therese Anita Holmen

En dag dukket det opp to jenter på elektroavdelingen på Nordre Le på Titania A/S. Da måtte jeg bare skrive noen ord om det. Til vanlig er jeg den eneste kvinnen på elektroavdelingen, av ca 20 totalt. Elektroavdelingen er oppdelt i tre områder, gruven og bilverkstedet der jeg jobber, i prosessen, og en avdeling på "tørka" som er prosessens siste stopp før utskipping.

Bedriften leier inn elektrikere fra Sønnico Installasjon A/S for å jobbe med prosjekter. For tiden er Jannicke Mydland innleid for å gå over nødlysene på bedriften. Hun hadde med seg ei jente som hadde arbeidsuke, og jeg tok et lite intervju med henne.

Tretten elever som går i 10. klasse på Sokndal ungdomsskole hadde arbeidsuke på Titania A/S, 12 gutter og ei jente, Renate Nilsen som jeg har stilt noen spørsmål.

Hvorfor valgte du å være på elektroavdelingen når du har arbeidsuke?

Fordi den høstes mest spennende ut, og det mest in-



Jannicke Mydland og Renate Nilsen.

Noe mer du har på hjertet:

Jeg vil anbefale andre jenter til å ta elektrofag, jeg kjenner 2 jenter som går elektro på Dalane videregående nå. Når vi var på besøk på Dalane videregående var jeg den eneste jenta på elektro og mekanisk.

teressante. Lurte på om det kunne være noe for meg?

Valgte du det selv: *Ja*

Hva vil du gjøre etter 10 klasse?

Enten mekaniske fag, eller elektro.

Syns du det er spennende på elektroavdelingen?

Veldig spennende

Hva tenker du på når det er så få(ei) jente på elektroavdelingen?

Det burde vært flere, ser jo greit ut...

På landsbasis er det ca 4 % elektrikerjenter, hva tenker du om det?

Veldig lite

At vi er få jenter i vårt fag, gjør det noe med ditt yrkesvalg?

Det gjør ikke så mye med mitt yrkesvalg, for interessen har alltid vært å ta mekanisk eller elektrofag.

Litt fakta om Titania A/S:

Malmforekomsten på Tellnes, som ligger omlag fem km inn i landet fra Jøssingfjord, er grunnlaget for bedriftens aktivitet. Med reserver på 400 millioner tonn er dette verdens største ilmenittforekomst. Malmen brytes ved hjelp av storskala dagbruddsdrift. I dagbruddet er det behov for maskiner med kraft og styrke, så når det var behov for å utvide maskinparken sist, så ble det en Komatsu WA1200-3, **som er Europas største hjullaster.**

Gjennom en komplisert oppredningsprosess fremstilles ilmenittkonsentrat som hovedprodukt. Som biprodukter utvinnes konsentrater av magnetitt og sulfider. Konsentratene skipes i bulk fra utlastingsanlegget i Jøssingfjord.

Ilmenitt er et jern-titanoksid som er råstoff for verdens titandioksid-pigmentindustri. Mineralkonsentratet fra Titania selges til pigmentfabrikker i Europa, samt til mellomforedling ved ilmenittsmelteverket i Tyssedal. Ved Titanias søsterbedrift i Fredrikstad, Kronos Titan AS, foredles ilmenitt til ferdig pigment. Titandioksid-pigment benyttes i hovedsak i maling, plast og papir.

IKKE RØR SYKELØNNSORDNINGEN!

*LO avdelingene i Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim og Tromsø
er fly forbanna over utspillet til statsminister Jens Stoltenberg
om å endre sykelønnsordningen.*

Statsminister Jens Stoltenberg presenterte 18. november eksempler på tiltak som han mener kan redusere sykefraværet. Ett av dem er å øke arbeidsgivernes økonomiske bidrag til sykelønnsordningen, ved at de må betale ti eller tjue prosent av de langtidssykmeldtes lønn. Kutt i arbeidsgiveravgiften kan være en mulig motytelse fra staten.

Vil ramme flere

LO avdelingene frykter at om arbeidsgivernes bidrag til sykelønnsordningen økes, vil de være skeptiske til å ansette folk med kroniske sykdommer og funksjonshemminger. Når de begynner der er det fort gjort å gå løs på andre tiltak som også vil skade de svakeste.

Regjeringens Soria Moria-erklæring slår imidlertid fast at arbeidstakernes rettigheter i ordningen ikke skal røres – i den inneværende perioden.

Se sykefravær i sammenheng

– Vi må se sykefraværet i sammenheng med sysselsettingen som i Norge er historisk høy, kravene i arbeidslivet, den enkeltes innflytelse eller mangel på sådan, og arbeidsløsheten.

I Norge er det de siste årene gjennomført uttalige omstillinger i privat og offentlige virksomheter og mye forskning viser at dette medfører økning av langtidsfravær og uføretrygding.

Vi aksepterer likevel at finansieringen av sykelønnsordningen skal drøftes mellom partene i arbeidslivet og myndighetene, men forutsetter at avtalen om et inkluderende arbeidsliv, som akkurat nå er gjenstand for forhandlinger, vil bli forlenget selv om partene ikke blir enige om nye tiltak for å redusere sykefraværet. SINTEFs evaluering av IA-avtalen i juni i år viser at sykefraværet er lavere i IA-bedrifter. De finnes innenfor IA-avtalen 48 virkemidler, hvorav NAV



har ansvar for de fleste. Omstillingene i NAV har hindret at disse fullt ut har fått virket og det er altfor kort tid å si at det ikke virker.

Lokalt arbeid

Partene i arbeidslivet må ta innover seg at man både må forebygge utstøting og tilbakeføre uføre til arbeidslivet. Dette lykkes best ved å la tillitsvalgte og verneombud i bedriftene få større innflytelse over arbeidsmiljøarbeidet i bedriftene. Virksomheter som tar dette på alvor og driver aktiv forebygging og verdsetting av ansatte opplever gode resultater. En må også vurdere om intern-kontrollforskriften bør endres slik at arbeidsgivere som ikke gjennomfører kartlegging og tiltak for å hindre risiko vil møte sanksjoner. I følge Arbeidstilsynet har de færreste bedrifter gode rutiner for dette i dag.

LO avdelingene er klar til å bruke de makt midlene som er nødvendig for å få statsministeren til å legge bort dette useriøse forslaget. Dette er ikke i tråd med lovnadene i valgkampen.

For LO i Bergen og Omland
Ørjan Myrmel

For LO i Oslo
Roy Pedersen

For LO i Stavanger
Rolf Bersås

For LO i Trondheim
Arne Byrkjeflot

For LO i Tromsø
Lill-Vera Pedersen

ROGALANDSKONFERANSEN 2009: FRA ORD TIL HANDLING

Fotograf: Turid Kalvig Sola

I slutten av oktober ble Rogalandskonferansen 2009 gjennomført i Stavanger, organisert av LO i Stavanger og LO Kommune i Rogaland. Blant temaene var situasjonen etter valget og den nye regjeringserklæringen. Konferansen mente at det nå er vesentlig at det bygges opp et press nedenfra for å påvirke regjeringa til en mer offensiv reformpolitikk. Mange av formuleringene som peker i riktig retning i Soria Moria II er relativt rundt og uforpliktende formulert. Bare fagbevegelsen med alliansepartnere kan bidra til å fylle disse formuleringene med innhold.

I en enstemmig uttalelse oppfordret konferansen LO-avdelingene i Stavanger, Oslo og Trondheim til å ta initiativ til en prosess der de aktuelle punktene i regjeringserklæringen konkretiseres og utdypes. Deretter ble det oppfordret til at det inviteres til en landsomfattende konferanse for å konsolidere og samordne presset for en videreføring av en 'ny politisk kurs'.

I uttalelsen ble det i stikkords form listet opp en rekke områder der formuleringene i Soria Moria



Ommund Stokka holdt et meget godt innlegg på Rogalandskonferansen.

II bør konkretiseres, utdypes og styrkes. Målet er at det skal skje i den kommende prosessen, der større deler av fagbevegelsen blir engasjert.



Deltakere på Rogalandskonferansen 2009.

Ungdomskurs den 3. og 4. desember

Av: Kai Christoffersen

Målet med ungdomskurset var å gi de 24 deltagerne kunnskap om forbundet og LO. Spesielt fokus var det på saker som ungdom er opptatt av og medlemsfordeler.

Kenneth Skog var veileder på kurset og hadde i samarbeid med distriktet funnet innledere til kurset og Maria S Jacobsen orienterte om ungdomsutvalget i distriktet som hun er leder av. Det var satt av tid til bli kjent øvelser og Rolf Bersås tok en runde om forventinger til deltakerne og mulighetene for ungdom å engasjere seg.

Deltakerne var i gruppearbeid med spørsmål rundt viktigheten av ungdommens engasjement. Etter gruppearbeidet var det plenumsdiskusjon og besvarelsene ble tatt med til ungdomsutvalget for videre behandling.

Det var satt av 1 ½ time om LO og forbundets historie med sammenligning på saker som var viktige for 100 år siden, og som fagbevegelsen må kjempe for å bevare den dag i dag. Som innleder på tema hadde ungdomskurset fått Rogaland Elektromontørforening sin historiker Kai Christoffersen til å forelese. Alle deltakerne som ønsket ett eksemplar av historieboken fikk også dette. Med bruk av bilder til illustrasjon og debatt, gikk tiden fort og frykten for en kjedelig historietime forsvant ganske tidlig.

På ettermiddagen kom Hege L Evertsen og innledet



Bli kjent øvelse under ungdomskurset.



Maria S Jacobsen og Kenneth Skog under åpning av ungdomskurset.

på tema om mulighetene for å jobbe politisk og om saker på dagsorden for ungdommen. Med engasjement og muligheten for å bruke ungdomsutvalget i distriktet og i forbundet så har ungdommen store muligheter for å bli hørt i viktige saker.

På kvelden var det middag og bowling på Harbour Cafe i sentrum, lystig lag og stor innlevelse i spillet gjorde kvelden til en flott opplevelse.

Dag to startet med Vegard Thise fra SR-1 bank som orienterte om LO favør sine forsikringsordninger og med spesielt fokus på ungdommen. Neste tema var om lærlingenes rettigheter og plikter ved Egil W Kristensen. Noe forskjell er det i de forskjellige overenskomstene men de er stort sett likt innrettet og enkle å finne frem i. Spørsmål om opplæring og når en kan jobbe selvstendig var naturlige tema under dette punktet.

Det ble videre på kurset orientert om arbeidsmiljøloven med fokus på strømskader, hørselsskader og hva forbundet jobber med i sitt HMS utvalg. Til avslutning tok Kenneth Skog en runde med nyttige nettsider for tillitsvalgte og medlemmer.

Ett godt kurs ble avsluttet på fredagen og alle ble oppfordret til å delta på ungdomskonferansen som skal arrangeres i januar.



Vinner av bowling konkurransen ble Aleksander B Systad.

Urovekkende undersøkelse om unge arbeidstakere og HMS opplæring

Av: Kai Christoffersen.

Kilde: Arbeidstilsynet, IRIS, SSB og DSB.

Kartleggingen til arbeidstilsynet var å se hvilken opplæring unge arbeidstakere har fått i skole og bedrift, og i hvilken grad de er involvert i ulykker. Prosjektet besto av en spørreskjemakartlegging av lærlinger i bedrifter som er tilknyttet opplæringskontorene innen bygg- og anleggsfag.

Resultater fra rapporten

Resultatene viser at undervisningen i skolen dekkene for den grunnleggende og generelle opplæringen i forhold til bruk av verneutstyr og bruk av maskiner og verktøy. Undervisningen er ikke slik at den har relevans til større bedrifter eller spesialutstyr og utfordringer i yrkesfagene.

Risikofaktorene

Risikofaktorer synes å være lærling i mellomsmå bedrifter (10-19 ansatte), *samt å være lærling innen elektrofaget og byggfaget*. Spesielt synes fagområde å være en sterk forklaringsfaktor for ulykker, også når

man tar bedriftstørrelse i betraktning. Unge innen byggfag, tekniske byggfag og elektrofaget har høy risiko for stikk/kutt skader. Et målrettet tiltak vil være opplæring og demonstrasjon i bruk av ulike typer verktøy. Elektrikere topper statistikken hos Oslo legevakst for kutt og klemskader, og bransjen frykter store mørketall for strømgjennomgang.

Hva kan gjøres

I det forebyggende arbeidet betyr det at tiltak og verktøy må skreddersys for hvert fagområde, kanskje med unntak av fallulykker som synes å være hyppig forekommende som nestenulykke innen alle fagområdene. Videre er det viktig å jobbe mot de små bedriftene, spesielt de under 20 ansatte.

Den kategorien bedriftstørrelse som skiller seg mest ut negativt, er de med mellom 10 og 19 ansatte. Lærlinger i disse bedriftene har en større eksponering for ulykker, færre lærlinger får innføring i HMS og de rapporterer svakere på spørsmål om sikkerhetskultur.

Ny tariffnemnd oppnevnt

Den nye Tariffnemnda er oppnevnt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet med virkning fra 1. mai 2009.

Nemnda har følgende sammensetning:

- Lagdommer Håvard Holm, Borgarting lagmannsrett
- Professor Steinar Holden, Universitetet i Oslo
- Nestleder/dommer Johan Kr. Øydegard, Arbeidsretten
- 1. sekretær Ellen Stensrud, LO (vara Knut Bodding)
- Advokat Margrethe Meder, NHO (vara Nina Melsom)

Tariffnemnda kan etter krav fra en arbeidstaker- eller arbeidsgiverorganisasjon fastsette at lønns- og arbeidsvilkår som følger av en tariffavtale skal gjelde for alle arbeidstakere som utfører arbeid av den art som avtalen omfatter, også for utenlandske arbeidstakere og uorganiserte norske arbeidstakere.

I dag gjelder det allmenngjøringsforskrifter bl.a. i byggebransjen, på verftene og på enkelte petroleumsanlegg på land.

Om lag 62 500 arbeidsdagar gikk tapt som følge av ti arbeidskonflikter i 2008. Heile 55 000 av dei tapte arbeidsdagane gikk tapt som følge av streik blant lærarar og helsepersonell i offentlig sektor.

Etterutdanning i 2009

Tekst og foto: Therese Anita Holmen



Therese Anita Holmen har snakket med Jannicke Mydland om deltakelsen på etterutdanningskurs.

Trinn 1: Kurs i styringer, reguleringsteknikk og PLS. Kurset er beregna for de som vil ha litt mer kunnskap i disse fagområdene, i tillegg er det også en del av pensumet som en elektriker må ha for å kunne ta teorien som automatiker, kurset er første delen av 3 i forhold til automatiker teorien.

Trinn 2: tok for seg en faglig fordypning og praktisk forståelse i emnene som ble gjennomgått på trinn 1.

Trinn 3: planlegges gjennomført våren 2010.

Jannicke Mydland jobber i Sønnico Installasjon A/S avdeling Hauge i Dalane, og har gått på kurs i regi av Rogaland Elektromontørforening. Hva hun syns om kurset kan du lese her:

Hva syns du om kurset?

Veldig greit! Jeg gikk trinn 1 og trinn 2.

Hvorfor meldte du deg på?

Hadde lyst! Trodde først det var kun om PLS...

Hvor så du infoen om kurset?

Klubbleder, Arne Varhaug, ringte og lurte på om det var noe for meg, og det var det jo.

Var kurset jobbrelatert for deg?

Ja, det var det. Jeg er mye utleid til industrien, som til Titania og Aker.

Jobber du til daglig med deler av innholdet på kurset?

Ja.

Vil du gå på neste, som er trinn 3?

Ja, det vil jeg!

Anbefaler du andre å gå på kursene?

Ja. Alle som jobber i industrien bør ta det!

Her er løsningene, Jens

Av Magnus E. Marsdal

UTREDER I MANIFEST ANALYSE

Den siste uken har vi opplevd en oppjaget debatt om sykefravær. Den føres som om alt er håpløst og mørkt. Som om det ikke finnes imponerende suksesshistorier om redusert sykefravær å lære av.

Sykelønnsdebatten preges av høyresidens tradisjonelle menneskesyn, der arbeid er noe individet alltid vil minimere mest mulig. Dette fører i retning mistillit mot den sykemeldte, økt kontroll og overprøving av legene. Problemet med dette, som i management-sjargong kan kalles «3 prosent-ledelse» (fokus på de tre prosent som avviker, ikke det store flertallet), er at man overser 97 prosent av bildet.

Og hva finner man der? Arbeidsplassene. Som er hvor arbeidet for redusert sykefravær må ta fatt. Og arbeidet er godt i gang! Manifest Analyse dokumenterer i publikasjonen «Redusert sykefravær» hva som kjennetegner fire virksomheter som kan vise til imponerende innsats mot sykefravær de siste årene.

Mest oppsiktsvekkende er Tillitsprosjektet i Mandal kommune. Mandal har jobbet systematisk med redusert fravær siden 2003, blant annet gjennom tett oppfølging av sykemeldte. I 2008 gikk kommunen radikalt til verks, og innførte fri adgang til egenmelding. Ja, du leste riktig. Det er adgang til 365 dagers egenmelding. «Den tilliten må vi ha til de ansatte, de er tross alt voksne mennesker,» forklarer prosjektlederen i Mandal kommune. Dette er det motsatte av Høyres mistenksomme menneskesyn. Og hva skjedde med sykefraværet? Det gikk _ned_ – fra 6,8 prosent i 2007 til 5,8 prosent i 2008 (gjennomsnittet i kommunesektoren var 8,2).

Mandals suksess er ikke bygd på innstramming eller mistillit, men på tillit, gjensidighet og felles ansvar. Det samme ser vi hos elektrofirmaet Profitek. Bergensavdelingen fikk ned fraværet fra 2008 til 2009 gjennom Trivselsprosjektet. Det viktigste tiltaket var å gi ansatte økt innflytelse. De fikk forme og utvikle sitt eget arbeidsmiljø. Forslagene som kom opp gjennom kveldssamlinger ble fulgt opp med innføring av alt fra nye arbeidsklær og utstyr til lærlingkurs og ledertrening. Bedriften valgte fornyelse gjennom økt innflytelse til de ansatte på golvet. En bonuseffekt ble 20 prosent redusert sykefravær på ett år.

I Vaksdal kommune er fravær blant renholderne redusert fra 33 til 6,5 prosent med tilsvarende tilnærming. Rica Hotell Hell har gått fra å ha 13 prosent fravær til å bli en mønsterbedrift gjennom å lytte til

og tilpasse arbeidsplassen til behovene og ideene til den enkelte stuepike eller resepsjonist.

Fellesnevneren for vellykket innsats mot sykefravær er tillit. Tillit skaper respekt, trygghet og ansvarsfølelse, og ikke minst: Dette utløser kreativitet, som skaper de gode løsningene.

Sveriges borgerlige regjering har gått motsatt vei og innført et system bygd på mistillit. Jens Stoltenberg skriver på sin blogg at han nå vurderer om sven-skenes tiltak «også skal iverksettes her». Sverige har et sykemeldingssystem der verken den ansatte eller hennes lege avgjør sykemelding, men statens byråkrati.

Kanskje har statens utgifter gått ned, men den svenske erfaringen er ikke noen solskinnshistorie. «Kreftsyke Carin må jobbe deltid,» forteller en svensk avisoverskrift fra 12. november. Pasienten har vært igjennom en tøff brystkreftbehandling, og jobbet i samråd med legen halvtid som videregående lærer i Stockholm. Så slo det svenske NAV (Försäkringskassan) til og fjernet hele sykelønnsen hennes. Hun tvinges til fulltid, og ifølge TV 4 Nyhetskanalen «blitt dårligere igjen». Saksbehandleren mente læreren bare kunne ta seg en lettere jobb, som billettselger på T-banen, for eksempel. Försäkringskassan forbeholder seg retten til å omplassere den syke til en hvilken som helst jobb i svensk arbeidsliv. Neste år ligger det an til at det svenske NAV vil kaste 55.000 sykemeldte ut av sykelønnsordningen.

Denne typen mistillitsbasert system skaper utrygghet og frykt. Det viser ikke syke mennesker respekt, det inspirerer ingen ansvarsfølelse og utløser ingen kreativitet.

Manifest Analyse har følgende anbefaling til Jens Stoltenberg: Ikke innfør noen form for overprøving av fastlegene. Ikke innfør økt sykelønnsbelastning for arbeidsgiverne (mange vil da lete etter påskudd til å si opp sykemeldte, hvilket er tillatt, og vi får et mer ekskluderende arbeidsliv). Ta heller et rødgrønt grep som viser at du mener alvor med tillit til ansatte: Gi kommunene lov til å innføre metodene fra Mandal – utvid Tillitsprosjektet til minst 30 kommuner over hele landet.

INVITASJON TIL TEKNISKE KURS

Invitasjon til kurs I Styringer, reguleringsteknikk, PLS etc.

TRINN 1

Alle som er medlem av Rogaland Elektromontørforening kan søke, med unntak av de som er lærlinger.

Søknadsfristen er 21. Januar 2010 og søknaden sendes til firmapost@rele.no

Invitasjon til kurs "Videregående kurs 2 Automatiker".

TRINN 2

Kurset er beregna for de som har gjennomført kurs (1) i styringer, reguleringsteknikk, PLS etc. Det vil bli lagt mer vekt på faglig fordypning og praktisk forståelse i emnene som ble gjennomgått på trinn 1. Kurset er andre kurset av 3 i forhold til automatikkteorien. Det er beregna at de som fullfører kurs 3 skal kunne gå opp til teoretisk eksamen i automasjon. Alle som er medlem av Rogaland Elektromontørforening kan søke, men det er en forutsetning at kurs 1 er gjennomført.

Søknadsfristen er 11. Februar 2010 og søknaden sendes til firmapost@rele.no

De som går kurs 1 fra 8. – 12. Februar 2010 kan melde seg på kurs 2 når de har avslutta kurs 1.

Invitasjon til kurs "Videregående kurs 3 Automatiker".

TRINN 3

Kurset er beregna for de som har gjennomført kurs (2) i styringer, reguleringsteknikk, PLS etc. Det vil bli lagt mer vekt på faglig fordypning og praktisk forståelse i emnene som ble gjennomgått på trinn 1 og 2, samt gjennomgang og øving i eksamensoppgaver.

Kurset er det tredje av 3 i forhold til automatikkteorien. Det er beregna at de som fullfører kurs 3 skal kunne gå opp til teoretisk eksamen i automasjon. Alle som er medlem av Rogaland Elektromontørforening kan søke, men det er en forutsetning at kurs 1 og 2 er gjennomført.

Søknadsfristen er 18. mars 2010 og søknaden sendes til firmapost@rele.no

NB!!! For de som vil ta eksamen må de melde seg opp til eksamen seinest innen 31. Januar 2010. Oppmeldingen kan gjøres på følgende måte: gå inn på www.privatistweb.no og registrer deg eller ta kontakt med Knut Maubach 51950378 el. knut@ofel.no. Eksamen vil bli avholdt i mai 2010. Dere skal melde dere opp i eksamenen AUT 4003 og det er mest praktisk at der melder dere opp på et eksamenssted i nærheten av hjemstedet. Dere må også betale et eksamensgebyr ved oppmelding. Eksamensgebyret vil i likhet med andre utgifter til kursene være stønads berettiget.

Spørsmål ang eksamen kan også rettes til Rogaland Fylkeskommune? Har du spørsmål vedrørende privatisteksamen/oppmelding, kan du ta kontakt med Rogaland fylkeskommune på e-postadr: privatist@rogfk.no eller på telefon 51 51 67 50 tastevalg 3.

Rogaland Elektromontørforening anbefaler at du melder deg opp til eksamen i god tid i tilfelle ikke alt går på "skinner".

Felles for kursene:

Kursene avholdes hos: Opplæringskontoret for elektrofag

Adresse: Bjødnabeen 10, 4033 Stavanger.

Kursavgiften er kr. 4100,- og inkl. Lunsj og materiell.

Kursene er beregna for de som vil ha litt mer kunnskap i disse fagområdene, i tillegg er det også en del av pensummet som en elektriker må ha for å kunne ta teorien som automatiker. Etter å ha gjen-

RETURADRESSE:
Rogaland Elektromontørforening
Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger

nomført alle 3 trinn, kan man gå opp til tverrfaglig eksamen innen automasjon. Alle som er medlem av Rogaland Elektromontørforening kan søke, med unntak av de som er lærlinger.

Kostnad: – alle som søker må søke egen bedrift om å dekke kostnadene, som er kursvgift, materiell, lønn, transport og eventuell overnatting, samt få en bekreftelse på at bedriften gir fri. Dette kan tillitsvalgte hjelpe til med. De som får avslag fra bedrift om dekning av kostnader vi fagforeningen finne løsninger og i ytterste konsekvens dekke kostnadene, forutsetningene for dette er at det foreligger et skriftlig avslag fra bedriften.

Et utdrag av innholdet i kursene:

PLS

Innføring i PLS

- grunnleggende virkemåte
- programmering PLS
- simulatorprogram PLS
- praktiske eksempler for anvendelse av PLS
- oppgaver

Reguleringsteknikk

- Pådragsorganer og forstillingsmekanismer
- reguleringsventiler
- prinsipiell virkemåte frekvensomformere
- regulering av turtallet til trefasemotorer
- EMC - direktivet

Reguleringsteknikk

- Blokkskjema hastighetsregulering
- regulering av klima og ventilasjonsanlegg
- nivåregulator
- flow
- temperatur
- trykk
- oppgaver

Sikkerhet/forskrifter

- elsikkerhet
- forskrifter
- eksempel prosessanlegg
- oppgaver
- kursbevis

Øving til Eksamen



*God jul og Godt Nytt År
fra styret og ansatte i
Rogaland Elektromontørforening*

Hjemmeside Rogaland Elektromontørforening: <http://www.rele.no/>
Hjemmeside EL&IT Distrikt Rogaland: <http://www.elogit-rogaland.org/>